

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 520/2011-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. K., K., zastúpeného obchodnou spoločnosťou A., s. r. o., K., v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. P. R., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 P/185/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. novembra 2011 doručená sťažnosť Ing. J. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 22 P/185/2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom podaným 28. novembra 2008 na okresnom súde domáhal zníženia vyživovacej povinnosti voči svojej dcére z

dôvodu zmeny majetkových pomerov na jeho strane. Sťažovateľ opisujúc podstatné skutočnosti o priebehu konania pred okresným súdom uviedol: „Sťažovateľ neskôr návrh doplnil dňa 6. 4. 2009 a 9. 10. 2009 z dôvodu ďalšej závažnej zmeny na strane sťažovateľa. Prvé pojednávanie bolo vytýčené na 29. 3. 2010 (tzn. 16 mesiacov od podania návrhu na začatie konania!!!), to bolo odročené na 10. 5. 2010 z dôvodu neprítomnosti matky. Pojednávanie vytýčené na 10. 5. 2010 bolo odročené na 21. 6. 2010 podobne z dôvodu neprítomnosti matky. Pojednávanie vytýčené na 21. 6. 2010 pre ospravedlnenie otca odročené na 21. 9. 2010. Dňa 21. 9. 2010 bolo pojednávanie znovu odročené z dôvodu mimoriadnej situácie na súde až na 14. 12. 2010. Dňa 14. 12. 2010 pojednávanie znovu odročené z dôvodu práceneschopnosti sudcu na 18. 1. 2011, ktoré bolo odročené z dôvodu neprítomnosti právneho zástupcu otca na 8. 2. 2011. Dňa 8. 2. 2011 sa uskutočnil prvý riadny výsluch účastníkov konania. Sudkyňa bola zjavne nepripravená, čomu nasvedčovali ňou kladené otázky týkajúce sa základných otázok, ktoré tvorili obsah spisu ! Pojednávanie bolo po ukončení výsluchu odročené na 26. 4. 2011 a to z dôvodu zisťovania príjmu matky za rok 2010 prostredníctvom príslušného daňového úradu, hoci odporkyňa na pojednávaní dňa 8. 2. 2010 vedela sudkyňu uviesť aj zdokladovať svoje príjmy za celý rok 2010 nakoľko už bol február roku 2011. Tento účelový postup vedený jediným cieľom - odročiť pojednávanie bol zdôvodnený tým, že podľa pojednávajúcej sudkyne sa údaje týkajúce sa príjmu môžu žiadať až po lehote na podanie daňového priznania (čím myslela dátum 31. 3. 2011). Uvedené však nemôže obstáť z dvoch dôvodov. Prvým je fakt, že žiadosť o predloženie daňového priznania mohla byť zaslaná na daňový úrad už po 1. 1. 2011 resp. aj pred tým, (tzn. po dátume od ktorého sú podnikatelia oprávnení podávať daňové priznanie) s výzvou, aby daňový úrad po podaní daňového priznania odporkyňou toto bezodkladne zaslal súdu. Dátum 31. 3. je až posledný možný deň na jeho podanie, čo však vôbec neznamená, že daňové priznanie nebolo podané odporkyňou skôr. Druhým je fakt, že v prípade predloženia dokladov o príjmoch, ktoré sú relevantné a druhou stranou nespochybnené nie je na dožadovanie daňového priznania od daňového úradu právny dôvod. Dňa 26. 4. 2011 bolo pojednávanie opäť odročené z dôvodu práceneschopnosti sudkyne na 20. 6. 2011. Po informovaní sa sťažovateľa... či termín pojednávania dňa 20. 6. 2011 platí sa sťažovateľ dozvedel o jeho opätovnom odročení z dôvodu hospitalizácie sudkyne. Od toho dátumu k dnešnému dňu nebol vo veci vykonaný žiaden úkon a teda nečinnosť pretrváva opäť a už 9 mesiacov pričom už došlo k zmene sudcu! Aj z uvedeného

možno vyvodit', že priet'ahy sú zapríčinené aj subjektívnym prvkom na strane súdu (nie len chorobou sudkyne alebo mimoriadnymi situáciami na súde).“

Sťažovateľ sa sťažoval na priet'ahy v konaní predsedovi okresného súdu sťažnosťou podanou 20. júna 2011. Podpredsedníčka okresného súdu poverená zastupovaním predsedu súdu (ďalej len „predsedníčka okresného súdu“), v odpovedi z 22. júla 2011 vzhľadom na dĺžku konania 32 mesiacov skonštatovala dôvodnosť ním podanej sťažnosti a za vzniknuté priet'ahy sa sťažovateľovi ospravedlnila. Súčasne oznámila, že vec bude z jej pozície ako orgánu riadenia súdu sledovaná do jej právoplatného skončenia.

Z dôvodu nespokojnosti s vybavením sťažnosti podpredsedníčkou okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť aj predsedovi Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), ktorý vo svojej odpovedi z 5. septembra 2011 čiastočne konštatoval nesprávny postup orgánu riadenia okresného súdu pri vybavení sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Ku konkrétnym výhradám sťažovateľa však predseda krajského súdu uviedol, že orgánu riadenia súdu neprislúcha posudzovať správnosť postupu konajúcej sudkyne pri aplikácii procesných predpisov a dôvodov, či je vec zrelá na rozhodnutie, a súčasne sťažovateľa informoval, že vec bude sledovať v pravidelných intervaloch až do jej právoplatného skončenia v nadväznosti na nariadenie správovej povinnosti zo strany okresného súdu.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vydal takéto rozhodnutie:

„1. Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 P/185/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn. 22 P/185/2008 konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Sťažovateľovi priznáva finančné zadost'učinenie v sume 12.000,- Eur... ktoré mu je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť trovy konania vo výške 261,81 Eur na účet právneho zástupcu A., s. r. o... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 63 zákona o súdoch sťažnosti vybavuje predseda príslušného súdu, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Sťažnosti na predsedu súdu vybavuje predseda súdu vyššieho stupňa.

Podľa § 67 ods. 1 písm. a) zákona o súdoch ak je sťažovateľ toho názoru, že sťažnosť, ktorú podal na príslušnom orgáne súdu, nebola ním riadne vybavená, môže požiadať do 30 dní od doručenia odpovede, s ktorou nie je spokojný, predsedu krajského súdu o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedom okresného súdu alebo podľa písm. b) tohto ustanovenia ministerstvo o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedom krajského súdu...

Z okolností prípadu predovšetkým vyplýva, že sťažovateľ podal ústavnému súdu sťažnosť štyri a pol mesiace po podaní sťažnosti podpredsedníčke okresného súdu podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch a necelé tri mesiace po podaní sťažnosti predsedovi krajského súdu podľa § 67 ods. 1 písm. a) zákona o súdoch. Obidvaja súdni funkcionári, u ktorých sa sťažovateľ na zbytočné prietahy v jeho veci sťažoval, mu oznámili, že namietané konanie budú z hľadiska ďalšieho postupu sledovať, a to až do jeho právoplatného skončenia.

Takéto využitie právneho prostriedku nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažovateľom nepredstavuje dostatočný časový priestor na poskytnutie možnosti napadnutému všeobecnému súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený jeho nečinnosťou.

Ústavný súd pri prešetrovaní podmienok na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie zistil, že po podaní sťažnosti bola namietaná právna vec vedená na okresnom súde pridelená na konanie inej sudkyňi okresného súdu (JUDr. N.) z dôvodu dlhodobej neprítomnosti pôvodnej zákonnej sudkyne Mgr. K. Vo veci bol novou zákonnou sudkyňou nariadený termín pojednávania na 31. január 2012.

Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť bola ústavnému súdu podaná v danom prípade predčasne, a to v čase, keď ešte nebolo možné dospieť k záveru, že by vyčerpanie právneho prostriedku, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv účinne poskytuje a na použitie ktorého je oprávnený podľa osobitných predpisov, bolo bezúspešné a neprinieslo ním sledovaný cieľ.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ v sťažnosti nepreukázal skutočné využitie všetkých účinných právnych prostriedkov nápravy, a z tohto pohľadu je dôvodné považovať ním predloženú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy za neprípustnú podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Z obsahu sťažnosti taktiež vyplýva, že možnosť existencie prietáhov v súdnom konaní signalizuje predovšetkým obdobie prvých 16 mesiacov od podania návrhu, počas ktorých vo veci nebolo vykonané žiadne pojednávanie.

K tejto skutočnosti však ústavný súd v zhode so svojou doterajšou judikatúrou poznamenáva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy [i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04)]. Ak ústavný súd dospeje k záveru, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné posúdiť ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03, III. ÚS 52/05) alebo sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04, III. ÚS 252/05).

Ústavný súd s prihliadnutím na obsah písomných oznámení orgánov riadenia súdov, ktoré sťažovateľ doložil k sťažnosti, dospel k záveru, že v období po podaní návrhu až do termínu prvého pojednávania zrejme existovali kratšie obdobia nečinnosti okresného súdu. Súčasne však považuje za potrebné prihliadnúť aj na čas potrebný pre prípravu podkladov na rozhodnutie, ktoré v konaniach o určenie výživného maloletému dieťaťu všeobecný súd zabezpečuje z úradnej povinnosti ešte pred pojednávaním vo veci. Je tiež potrebné vziať na zreteľ aj skutočnosť, že pre rozhodovanie všeobecného súdu vo veciach úpravy vyživovacej povinnosti k maloletým deťom musia konajúce súdy vychádzať z aktuálneho stavu majetkových a osobných pomerov rodičov maloletého dieťaťa, čo spravidla vedie k opakovanému dopĺňovaniu vyžadovaných podkladov a správ nevyhnutných na vydanie rozhodnutia vo veci.

S prihliadnutím na uvedené ústavný súd bez ďalšieho skúmania hodnotí označený časový úsek od podania návrhu do termínu prvého pojednávania ako ojedinelý prieťah, ktorý svojou intenzitou relevantne nezasiahol do označených základných práv sťažovateľa.

Na základe uvedených dôvodov ústavný súd preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť odmietol posudzujúc ju vzhľadom na nevyčerpané právne prostriedky nápravy podľa § 53 ods. 1 za neprípustnú, súčasne prihliadajúc na skutočnosti svedčiace o jej zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd však pripomína, že prípadne dlhšie obdobie nečinnosti všeobecného súdu, respektíve iné jeho konanie (neefektívny, nesústreďený postup súdu), ktoré by boli v príčinnej súvislosti s porušovaním základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, by nemuseli byť prekážkou prípustnosti opätovného konania a rozhodovania vo veci samej podľa § 24 zákona o ústavnom súde. Dlhšie obdobie (táto otázka závisí od povahy veci) by totiž mohlo založiť inú kvalitu posudzovania zbytočných prieťahov v súdnom konaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2011